

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

COMUNITAT
ZOOM

LLENGUA CATALANA
I LITERATURA

6.1

**PRACTICA
LLENGUA**

COMPROMESOS AMB ELS
OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

ACTIVA tots els
recursos digitals a

edubook

Llengua catalana i Literatura

Educació Primària

Vicencs Vives

Índex

		Lèxic Com es diu?	Ortografia Com s'escriu? Com sona?	Gramàtica Fem frases	Expressió escrita Creo i escric
1 pàg. 2	Un curs màgic	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre màgia• Tipus de diccionaris• Homofonia	<ul style="list-style-type: none">• Els signes de puntuació (I)• Separació de síl·labes	<ul style="list-style-type: none">• El subjecte i el predicat	<ul style="list-style-type: none">• El text descriptiu
2 pàg. 10	Meravelles del món!	<ul style="list-style-type: none">• Adjectius descriptius• Cultismes i pseudoderivats	<ul style="list-style-type: none">• Els diftongs i els hiats	<ul style="list-style-type: none">• El nom• L'adjectiu	<ul style="list-style-type: none">• El text argumentatiu
3 pàg. 18	Res no és el que sembla	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre animals• Comparacions	<ul style="list-style-type: none">• L'accentuació	<ul style="list-style-type: none">• Els determinants• Els numerals, els quantitatius i els indefinits	<ul style="list-style-type: none">• El text narratiu curt o microrelat
4 pàg. 24	Ens movem sobre rodes	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre patinatge• Precisió en el llenguatge• Famílies de paraules	<ul style="list-style-type: none">• L'accent diacrític• La dièresi	<ul style="list-style-type: none">• El verb	<ul style="list-style-type: none">• L'entrevista
5 pàg. 32	Viatges extraordinaris	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari de pirates• Sinònims i antònims	<ul style="list-style-type: none">• Les vocals a, e àtones	<ul style="list-style-type: none">• L'aspecte verbal• Els verbs predicatius i copulatius	<ul style="list-style-type: none">• El text narratiu
6 pàg. 40	Internautes hiperconnectats	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre informàtica• Polisèmia	<ul style="list-style-type: none">• La vocal o en la síl·laba àtona	<ul style="list-style-type: none">• El predicat: tipus i complements	<ul style="list-style-type: none">• El text publicitari
7 pàg. 48	Emociona't amb la poesia!	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre emocions i poesia• Personificacions	<ul style="list-style-type: none">• Oclusives finals• Paraules amb m, n davant de consonant	<ul style="list-style-type: none">• Pronoms personals forts• Pronoms febles	<ul style="list-style-type: none">• El cal·ligrama
8 pàg. 54	Sumergeix-te!	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre bicicletes i patinets• Camps semàntics	<ul style="list-style-type: none">• Apòstrof i guionet en els pronoms febles	<ul style="list-style-type: none">• L'adverbi	<ul style="list-style-type: none">• El text argumentatiu
9 pàg. 62	Quin fred!	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari del llenguatge del còmic• Onomatopeies	<ul style="list-style-type: none">• Els signes de puntuació (II)	<ul style="list-style-type: none">• Les preposicions i les locucions prepositives	<ul style="list-style-type: none">• El còmic
10 pàg. 70	L'art de més a prop	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre materials• Derivació per sufixos	<ul style="list-style-type: none">• Els sons de la essa• Les lletres g, j. Excepcions	<ul style="list-style-type: none">• Les conjuncions i les locucions conjuntives	<ul style="list-style-type: none">• El text expositiu
11 pàg. 76	Mil grues d'origami	<ul style="list-style-type: none">• Vocabulari sobre jocs de taula• Paraules compostes	<ul style="list-style-type: none">• Paraules amb lletres mudes	<ul style="list-style-type: none">• Els connectors	<ul style="list-style-type: none">• El text instructiu
12 pàg. 84	Blog pessigolles	<ul style="list-style-type: none">• Procés de creació conjunta d'un blog de la classe			

Com es diu?

1. Relaciona cada element amb el seu nom:

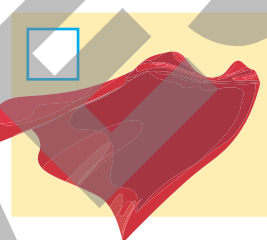
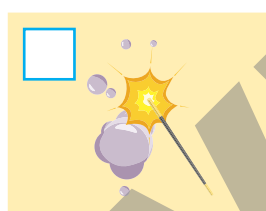
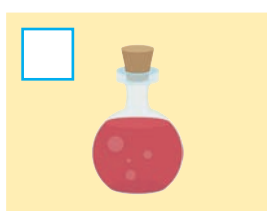
1 vareta

2 capa

3 poció

4 bola de vidre

5 marmita

2. Escriu una poció màgica amb aquests ingredients. Per a què servirà?

Poció per a

Ingredients:

pols d'estrella • aigua de manantial • fulles de sàlvia • llàgrima d'unicorn

.....

.....

.....

.....

.....

3. Escriu els verbs següents on correspongui:

va dir • va contestar • va exclamar • va preguntar

–Com se la pot despertar? –..... el nan mitjanet.

–De la manera habitual –..... la cambrera–. O, vaja, això és el que diuen els contes.

–Ja veig per on vas –..... el nan més alt–. O sigui, que se li ha d'abocar un bol d'aigua freda a la cara i cridar-li "Amunt, dormilega!", oi?

–Un petó! –..... el trompa–. Però mai no s'hi ha acostat prou ningú.

Neil GAIMAN: *L'agulla i la noia adormida* (adaptació). Ed. Empúries, 2015.

Els **diccionaris** serveixen per conèixer el significat de les paraules, però també n'hi ha per traduir-ne a altres llengües (diccionaris multilingües), per trobar antònims i sinònims, per ampliar la informació (enciclopèdics)...

4. Fixa't en aquestes explicacions de diccionari per a la paraula **mag** relaciona-les amb el diccionari en què les trobaries:

persona que practica la màgia

màgic, il·lusionista

castellà: mago, -ga; anglès: magician;
francès: magicien, -ienne; alemany: Magier(in)

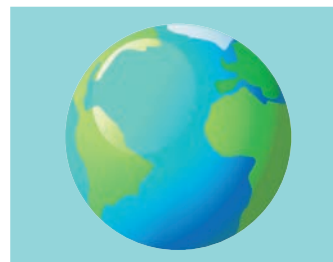
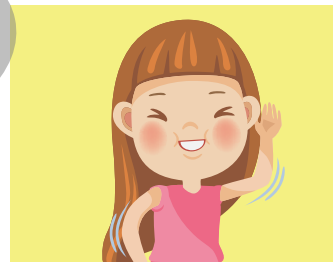
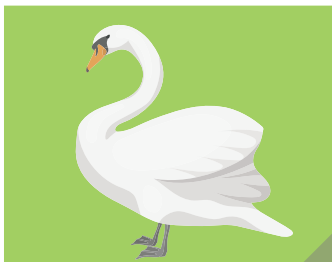
diccionari multilingüe

diccionari de la llengua

diccionari de sinònims

Les paraules **homòfones** són paraules que s'escriuen diferent però es pronuncien igual, com ara vaca (animal) i baca (portaequipatges del cotxe).

5. Escriu el nom d'aquestes parelles de paraules:

6. Escriu una frase per a cada parella de paraules:

vena/bena →

massa/maça →

Com s'escriu? Com sona?

Els signes de puntuació (I)

- El **punt** (.) marca una pausa al final d'una frase.
- La **coma** (,) separa els elements d'una enumeració o el nom de la persona a qui ens adrecem, indica aclariments breus dins la frase...
- El **signe d'interrogació** (?) indica que s'està fent una pregunta.
- El **signe d'exclamació** (!) indica sorpresa, alegria, temor...
- El **punt i coma** (;) marca una pausa més gran que la coma i menor que el punt. Separa elements d'una enumeració que ja conté comes.

7. Ordena les frases per formar un text amb sentit:

- L'entrada a la biblioteca estava en runes.
- dels fusells, trombons i fagots."
- En sortir del refugi vaig córrer cap a la biblioteca.
- La buscava entre els carrers sacsejats i la polseguera.
- Eren un versos que m'eren familiars:
- Vaig girar els primers fulls d'un llibre i vaig fixar els ulls en uns versos.
- "Si tingués la màgia d'un mag, de les bales en faria flors;

Eulàlia CANALS i Robert GARCIA: *Si tingués la màgia d'un mag* (apatació). Tot Sona Records.

8. Relaciona la pregunta amb la resposta. Després inventa una pregunta i la resposta:

Has portat la vareta?

Encara no ho he aconseguit.

Quants trucs saps fer ja?

És clar! Però torna-me'l aviat.

Saps convertir-te en gripau?

He portat la de faig.

Em deixes el teu llibre màgic?

Al voltant de cent!

.....

.....

Separació de síl·labes

Les paraules estan formades per **síl·labes**. Saber separar-les és útil per partir les paraules al final d'una línia.

També és important saber quins **dígrafs** o **grups sil·làbics** es poden dividir i quins no:

- **Es divideixen** → rr: *car-ro* ss: *tas-sa* sc: *pis-ci-na* ix: *fai-xa* l·l: *goril-la*
tj: *mit-jó* tg: *met-ge* tx: *cot-xe* ts: *pot-ser* tz: *dot-ze*
- **No es poden dividir** → qu: *per-què* ll: *u-llal* gu: *gue-pard* ny: *pi-nyó* ig: *es-toig*

9. Escriu dues paraules per a cada dígraf:

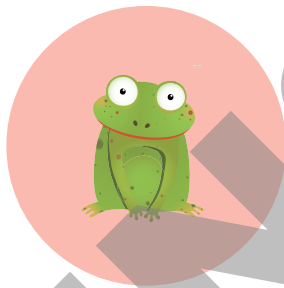
rr →

ny →

ss →

ll →

10. Escriu els noms d'aquestes imatges separant-ne les síl·labes:

.....

.....

.....

.....

.....

11. Quines d'aquestes paraules estan mal dividides? Ratlla-les:

a-le-teig

fol-let

pla-tja

bri-o-ix

sal-sit-xa

ne-ce-ssi-tat

gui-ta-rra

do-tze-nes

sen-yor

pa-rai-gua

12. Ordena les síl·labes per trobar una paraula:

pis na ci →

ri es na ce →

sa car ros →

mar re sa ta →

ges met sa →

xi bat lle rat →

ja pet da →

nat ti ge pa →

Fem frases

El subjecte i el predicat

La frase està formada pel **subjecte**, que és l'element (persona, animal, cosa...) que fa l'acció del verb o de qui es diu alguna cosa; i el **predicat**, que indica què fa, com és o algun altre aspecte del subjecte: *En Martí* (subjecte) *menja ametlles* (predicat).

Pot fer de subjecte un nom (*La Judith riu*), un pronom (*Ella riu*) o un sintagma nominal (*La meva millor amiga riu*).

Pot fer de predicat un verb (*La Judith riu*) o un grup verbal (*La Judith riu sempre molt fort*).

13. Fixa't en aquesta imatge i escriu cinc frases que hi tinguin relació:

-
-
-
-
-

14. Escriu un subjecte per a cada predicat:

- s'ha comprat una escombra voladora nova.
- van beure un beuratge estrany.

15. Escriu els verbs on correspongui:

- va arronsar ● va treure ● va apagar ● va tornar
va parpellejar ● va deixar

..... en Harry al lliurar amb molta cura, es una carta de la capa i la va posar entre les mantes. Llavors amb els altres. Durant un minut sencer tots tres es van quedar immòbils, mirant el farcell. En Hagrid les espatlles, la professora McGonagall furiosament i la llum brillant que normalment sortia dels ulls del Dumbledore es

J. K. ROWLING: *Harry Potter i la pedra filosofal (Hufflepuff)* (adaptació). Ed. Empúries.

El nucli del grup verbal és sempre un **verb** en forma personal, que concorda en nombre i persona amb el nucli del subjecte. Però hi ha frases sense subjecte perquè ningú realitza l'acció del verb, com ara les que fan referència al temps meteorològic: *Fa un dia rúfol*. Són les **frases impersonals**.

També pot ser que el subjecte estigui **elidit**, que no aparegui, perquè se sobreentén: (Jo) *Vindré més tard*.

16. Relaciona el subjecte i el predicat:

La Mariona i tu

acabarem aviat l'encanteri.

Aquesta capa

mai no escoltes.

Els altres alumnes i jo

et fa invisible.

Les fades del bosc

sempre arribeu tard.

Tu

estan molt preocupades.

17. Comenteu aquestes frases per parelles i indiqueu quines són impersonals:

- Hi havia molta gent fent cua.
- Avui plou molt.
- Li ha comprat uns guants negres.
- Ha estat tronant tot el matí.
- Intenta-ho de nou!

18. Quin subjecte s'ha elidit en cada frase?

La meva mare

Vosaltres, els humans

Els

El professor

Jo

- No tinc ganes de sortir a córrer. →
- Sempre tenen les mans gelades. →
- Explica la lliçó amb paciència. →
- Era una maga excepcional. →
- No teniu cap poder extraordinari. →

Creo i escric

19. Fixa't en les imatges d'aquests llocs i descriu-ne un per escrit:

Planifico:

- Contesta aquestes preguntes sobre allò que hi veus:

– Quin lloc vols descriure?

.....

– Quins elements són els més destacables?

.....

– Quin ordre seguiràs per descriure'l?

.....

– Quins adjectius pots fer servir?

.....

- S'assembla a alguna altra cosa o lloc? Pots fer alguna comparació o metàfora?

.....
.....

- Escriu també com et fa sentir: t'agrada, et fa sentir tranquil·litat, por...

.....
.....

Escriu:

- Una vegada tens les idees clares sobre què vols descriure i com ho faràs, escriu el teu text descriptiu.
- Fes servir els adjectius que has apuntat a la planificació i segueix un ordre determinat: de dreta a esquerra, d'amunt a avall...
- No t'oblidis de descriure què et fa sentir a més dels element materials.

Writting area with horizontal blue dotted lines for text entry.

Revisa:

- Mira que el teu text no tingui errors ortogràfics.
- Revisa que hagi seguit l'ordre que havies marcat i que no t'has oblidat cap element important.

Comparteixo:

- Llegeix la teva descripció als companys i les companyes i pregunta'ls si saben de quin lloc es tracta.
- Demana'ls també si hi ha alguna cosa que creuen que sobra o que falta.